
REVISIONSVERKETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Vid denna revision har granskats effekterna av forsknings- och utvecklingsverksamheten, nedan kallad f&u -verksamheten, vid kommunikationsministeriet. Vid revisionen avses med effekter av f&u -verksamheten sådana nyttiga inverkningsområden som erhålls för ministeriets verksamhet, dvs. för beredningen av lagstiftning och annan styrning.

Ministeriet uppställer i sin verksamhets- och ekonomiplanering målsättningar och gör upp strategier i syfte att sköta de uppgifter som ankommer på ministeriet enligt statsrådets förordning om kommunikationsministeriet (405/2003) och övrig lagstiftning. Ministeriet gör också upp enskilda strategier i syfte att inrikta och genomföra delar av verksamheten. En sådan delstrategi är t.ex. ett rationellt trafiksystem som hör till trafikpolitikens område. Inom ramen för delstrategierna har f&u -verksamhet bedrivits för att förverkliga dess olika skeden. Vid ministeriet har ett sådant verksamhetssätt vunnit hävd. På basis av revisionen har observerats, att ministeriet baserar sina visioner, sitt måluppställande och förverkligandet av strategierna på den information som fås av f&u -verksamheten. Forsknings- och utvecklingsverksamheten har knutits som en del till ministeriets resultat- o.a. styrningsprocesser.

Vid ministeriet är f&u -verksamheten decentraliserad så, att ministeriets forskningsenhet koordinerar den på ministeriets nivå. Ministeriet anskaffar f&u -informationen av utomstående i allmänhet på basis av konkurrensutsättning, dock så, att ministeriet är representerat som koordinerande part i respektive projekt.

Ministeriets f&u -projekt kan karakteriseras som att de fungerar som faktabaser som alstrar idéer och inriktar verksamheten i olika skeden av ministeriets beslutsprocess. Resultaten av projekten kan bestå i ett svar på någon viss exakt fråga, såsom fakta som gäller användningen av dubbdäck, eller utgöra ett allmännare basmaterial för visioner i en situation, där någon enskild strategi dras upp. Gemensamt för f&u -projekten är en information som baserar sig på särskild sakkunskap och forskning. Vid ministeriet iakttas ett strategibaserat och föregripande ledningssätt, vilket förutsätter f&u -fakta. Vid ministeriet har man beslutat att anskaffa detta kunnande utanför mini-

steriet därför, att på detta sätt fås den bästa sakkunskapen till ministeriets och samhällets förfogande. Som en verksamhet av projektkaraktär är f&u -verksamheten dessutom en värdefull inlärningsprocess vid ministeriet. Vid ministeriet ägnas särskild uppmärksamhet åt att behärska kunskapen, och ytterligare satsningar görs på detta.

I forsknings- och utvecklingsverksamheten ingår som regel en i efterhand gjord utvärdering, som synnerligen ofta baserar sig på kriterier eller indikatorer som uppställts på förhand. Enligt det granskade revisionsmaterialet baserar sig bedömningen av hur de av ministeriet i strategierna uppställda målsättningarna förverkligats huvudsakligen på utvärderingsdata som fås genom f&u -verksamhetsprocessen. Detta framgår av utvärderingen av forsknings- och utvecklingsprogrammet för strukturer och service inom trafiktelematik (FITS), som granskats vid denna revision. Visionerna för ministeriets verksamhet, måluppställandet, genomförandet av verksamheten, utvärderingen samt f&u -verksamheten går in i varandra.

De årliga anslagen för ministeriets f&u -verksamhet i statsbudgeten är ca 7-8 miljoner euro. I den förvaltning som är underställd ministeriet är f&u -utgifterna därutöver ca 20 miljoner euro per år. De pengar som används för forsknings- och utvecklingsverksamheten innebär investeringar i immateriellt kapital.

Avsikten har varit att från olika aspekter konkretisera effekterna av forsknings- och utvecklingsverksamheten med hjälp av begreppet nyttiga inverknings. På basis av den enkät som genomfördes vid revisionen var nyttan av f&u -verksamheten i ministeriets verksamhet antingen väsentlig eller av avgörande betydelse. Av dem som besvarade enkäten ansåg ingen, att informationen från f&u -verksamheten var ringa eller onyttig. När svarens tillförlitlighet bedöms bör beaktas att hälften av ministeriets enheter besvarade enkäten. En risk med tanke på tillförlitligheten är att åsikterna bland dem som inte svarade kan avvika från svarsgivarnas åsikter. Å andra sidan erhöles svar från alla avdelningar. Intervjuerna gav stöd för de erhållna svarens tillförlitlighet.

Den information som alstras av forsknings- och utvecklingsverksamheten används både för lagberedningen och för ministeriets övriga verksamhet. Informationen används i stor omfattning på ministeriets samtliga uppgiftsområden. På senare år har på ett framgångsrikt sätt ägnats uppmärksamhet åt att förvärva internationell kunskap.

Svaren på enkäten visade att i ministeriets verksamhet i stor omfattning som faktagrund användes de publikationer som producerats

av f&u -verksamheten. Forsknings- och utvecklingsverksamheten har ett högt tillämpningsvärde vid ministeriet.

På basis av de fakta som insamlats vid denna revision kan f&u -verksamheten vid ministeriet anses alstra nytta så, att informationen från f&u -verksamheten, dvs. det immateriella kapital som varit föremål för investeringen, oftast är väsentlig och av avgörande betydelse för ministeriets verksamhet.

En aspekt av revisionen var att ägna uppmärksamhet åt en mätning av de ekonomiska effekterna ur ett kostnads-nyttoperspektiv. Kan ministeriets f&u -verksamhet, som har nyttiga inverknings- och effekter av ovan beskrivet slag, betraktas som effektivt ur ekonomisk synvinkel? Denna fråga måste granskas genom att ministeriets årliga investering i f&u -fakta utvärderas och relateras till den vid revisionen erhållna uppfattningen om de nyttiga inverkningarna av denna f&u -information.

Under revisionens gång har klarlagts, och ministeriet har understrukit detta, att vid sidan av de fakta f&u -verksamheten ger, varje projekt innebär en inlärningsprocess för ministeriet. Forsknings- och utvecklingsverksamheten främjar nätverksbildning samt ett närmare samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn. En investering i immateriellt kapital kan knappast bedömas adekvat på basis av priset för en enskild prestation (forskningsrapport).

Enligt ministeriet är regeln att forskningsprojekten konkurrensutsätts. Revisionsverket fäster uppmärksamhet vid de av ministeriet tillämpade tämligen höga tröskelvärdena vid konkurrensutsättningen. En risk för att principen om icke-diskriminering åsidosätts kan uppkomma, även om ministeriet mycket väl känner till producenterna av f&u -verksamhet på olika branscher. Ministeriet borde göra all utomstående f&u -verksamhet till föremål för konkurrenstävlan. Detta innebär inte enbart att projekten konkurrensutsätts, utan också att tillgängliga idéer och förslag kartläggs. En sådan verksamhet förutsätter givetvis konfidentialitet mellan parterna.